

Om Eggert Elers' Hustru Sophie Christensdatter faa vi noget nøjere Underretning af det Program, der ved hendes Begravelse udstedtes af Universitetet. Hun var født 13. April 1605 i Helsingør, hvor hendes Fader, Christen Davidsen, som i Ligtalen anført, var Borgmester og Toldskriver; hendes Moder, Sophie Knopper, var en Datter af Dr. juris Johannes Knopper, der var forlenet med Ringsted Kloster; hans Fader var den fra Frederik II.s Tid bekendte Professor Albret Knopper (eller Knoppert¹). Om denne Slægts Berømmelse taler Programmet i høje Toner, ligesom det da heller ikke sparer paa Roes over Sophie Christensdatter; hun var fremragende ved sin udmærkede Herkomst og overstraaede sit Kjøen ved sine Sæders og ved sit Levneds Renhed, siges der; hendes Skjønhed prises, og hendes Ægteskab omtales som det lykkeligste, man kunde tænke sig. Efter sin Mands Død, der indtraf 4. October 1667²), levede hun i Helsingborg indtil 1675; hun var just paa Besøg hos Venner i Helsingør, da Krigen mellem Danmark og Sverige udbrød, hvilket gav Anledning til, at hun forblev der; efterat hendes Søn 1677 havde haft Bryllup, flyttede hun til ham, for hvis Hus hun var en Pryd (*splendidissimæ domui decus*) og hvor hun døde 25. Maj 1684. Af sær kongelig Naade havde hun under 16. Decbr. 1682 faaet Bevilling til i alle Samkvem at nyde Rang i Sæde og Gang med Højesterets-Assessorernes Hustruer³).

Eggert Elers' og hans Hustrus eneste efterlevende Barn var Jørgen Elers⁴). Han kom til Verden i Helsingborg 16. August 1647 og opdroges i sine Forældres Hus indtil sit 17de Aar, da han blev sat i Huset hos Toldskriver Anders Nielsen Bøgvad i Helsingør, der var gift med hans Moster Dorthé Christensdatter, og hos hvem han opholdt sig et Aar; 1665 kom han i Roeskilde Skoles øverste Læctie og dimitteredes Aaret efter til Universitetet.

¹) Jvfr. Rørdam, Kjøbenhavns Universitets Historie I, 627.

²) Programmet siger 1. October; men Angivelserne i Ligtalen over Eggert Elers vise tydeligt, at han døde den 4.

³) Sjæll. Registre.

⁴) En vigtig Kilde til hans Levnedsbeskrivelse er Universitetsprogrammet over ham.

For den nittenaarige Yngling laa nu Frentiden lys nok; han var af anset Familie, opvoxet under lykkelige Forhold og i stor Velstand; paa hans Undervisning var næppe sparet noget, og det Aar han tilbragte hos Anders Bøgvad i Helsingør maatte være af særlig Betydning for hans Udvikling, naar man betænker, hvad Helsingør den Gang var med sin Conflux af Fremmede; og med disse maatte han da just komme i Berøring i Toldskriverens Hus, der hørte til Byens første — *domus spectatissima* kaldes det ogsaa af Universitetsprogrammets Forfatter. Og hvor meget havde ikke forandret sig blot i det sidste Tiaar! Tidligere vidste man, at der var en Grændse mellem de privilegerede og uprivilegerede, som saa at sige var uoverstigelig; men nu var der banet Vej imellem disse to hidtil skarpt adskilte Classer af Statsborgere, og for Ingen kunde Vejen være lettere at tilbagelægge end for velbegavede Sønner af rige Borgerfamilier, der ogsaa, som Tiden viste, i fuldt Maal benyttede sig af de heldige Chancer og banede sig Adgang til Stillinger og Embeder, i hvilke deres Evner først ret kom Fædrelandet til Gode.

Den Uddannelse, der gjorde saadanne Mænd dygtige til at svinge sig op ad Embedsvejen, søgte de tildels at tilegne sig ved at se sig om i fremmede Lande, hvorved de baade bleve bekendte med andre Staters Forhold og fik Lejlighed til at studere de forskjellige Videnskaber under de bedste Vejledere. Elers var kun tyve Aar gammel, da han 1667 — samme Aar han mistede sin Fader — tiltraadte den Rejse, paa hvilken han skulde samle Kundskaber og Erfaring; i Forening med sit Sødskendebarn Johan Braem (født 1648, død 1713 som Biskop i Aarhus, Søn af hans ovennævnte Moster Dorthe Christensdatter i hendes første Ægteskab med Gødert Braem) og dennes Fætter Corfits Braem (død 1688 som Borgmester i Helsingør) lagde han Vejen over Hamborg og Bremen til Nederlandene; i Leyden findes de alle inmatriculerede 29. Juni 1668, Elers som stud. juris¹⁾. Efter at have besøgt de berømteste Stæder i Nederlandene — *venustatis Europææ compendium* — rejste de 1669

¹⁾ Personalhist. Tidsskr. II, 207.

til Paris, besøgte en stor Del af Frankrig og havnede 1671 i Strassburg, hvor Elers især synes at have slaaet sig til Ro i længere Tid for at nyde godt af Omgangen med Mænd som Bøcler og Patin. Herfra gik Rejsen til Heidelberg, Frankfurt, Thüringen, Leipzig, Dresden, Wittenberg, Magdeburg, de brunsvig-lüneburgske Lande og hjem. I September 1671 afsluttede Elers sine Rejser, idet han drog til Sverige, hvor i Særdeleshed Opholdet i Stockholm tiltalte ham saaledes, at han først efter fire Maaneders Forløb kunde løsrive sig derfra.

Ved sin Hjemkomst fra Sverige, formodentlig i Begyndelsen af 1672, var Elers i den Alder, at han maatte vælge sin Løbebane; hvem der har været ham behjælpelig ved hans første Ansættelse, vides ikke; muligvis har han haft Griffenfeld, som alt paa dette Tidspunkt dominerede i Danske Cancelli, at takke for, at han i Sommeren 1672 blev ansat som Secretair i dette, dog uden Løn, indtil en Secretairplads blev ledig¹⁾.

Hvad der efter Udtalelserne i Universitetsprogrammet særlig gjorde Elers vel seet hos Christian V, var den Omstændighed, at han, der ved sin Fødsel hørte hjemme i det nu til Sverige afstaaede Skaane, hvor hans Formue for en stor Del var anbragt i Jordegods, valgte at være Dansk uden Hensyn til de Tab og de Ubehageligheder, som det maatte medføre for hans Ejendomme under den svenske Krone. Denne Troskab imod Danmark skal have foranlediget hans, især efter den skaanske Krig, paafaldende hurtige Avancement paa Embedsstigen; 1679 blev han Assessor i Kammercollegiet, 1682 Assessor i Højesteret, 1684 Kammerraad, 15. Februar 1687 Cancelliraad, 19. April s. A. Justitsraad og 11. August 1688 Etatsraad²⁾.

En betydningsfuld Embedsgjerning blev ogsaa lagt paa Elers' Skuldre, da det under 21. Marts 1685 overdroges ham i Forening med Etats- og Admiralitetsraad Christopher Sehested

¹⁾ Kongl. Skrivelse til Kammercollegiet af 21. Sept. 1672; Kongerigets Archiv, Diverse Sager II x, Nr. 40.

²⁾ Sjøll. Registre. Af kongelig Naade fritoges han for Stempelpapirs Betaling af sine Bestallinger som Cancelliraad og Justitsraad, ialt 100 Rdlr.; Sjøll. Tegnelser 46, Fol. 67, 112.

som Deputerede at bestyre Søetatens Oeconomi, et saare brydsonst Arbejde, der yderligere forøgedes for dem, da det 25. Juli s. A. paalagdes dem desuden at overtage Commissariatforretningerne for Landetaten; fra det sidste Embede bleve de dog efter Ansøgning fritagne 22. Februar 1690¹⁾. Formodentlig var det som en Paaskjønnelse af sin Virksomhed i Landetats Tjeneste, at Elers 7. Marts derefter fik Generalmajors Rang²⁾.

Den daværende Regering forstod at udnytte de Mænds Arbejdskraft, som viste sig at være dygtige; mange bibeholdt deres gamle Embeder, uagtet de avancerede til nye, og saaledes gik det Elers, der ved sin Død kaldes baade Etats-, Justits-, Cancelli- og Kammerraad og altsaa samtidig beklædte de forskjellige Embeder, der angives ved disse Betegnelser, der dengang endnu ikke vare blevne tomme Titler. Foruden disse Embeder maatte Elers tage Sæde i adskillige Commissioner; han var saaledes en af de Commissairer, der skulde revidere Kjøbenhavns Grundtaxt (16. Decbr. 1682³⁾), 21. Maj 1685 fik han tilligemed to andre Mænd Befaling til at være tilstede ved Overleveringen af nogle Capitaler fra Kjøbenhavns Magistrat til Børnehuset⁴⁾), 20. April 1685 blev han Medlem af den Commission, der skulde afgive Skjøn over Betalingen for Knippelsbros Ombygning⁵⁾), 1688 og de følgende Aar var han Medlem af en Commission angaaende Bryggenes Rettigheder i Kjøbenhavn⁶⁾) og under 12. Marts 1687 fik Elers, Ulrik Frederik Gyldenløve, Conrad Reventlow og flere andre Befaling til at træde sammen og afgive Betænkning om, hvorledes den vestindiske Handel kunde fortsættes og conserveres⁷⁾). Ogsaa i den Commission, der skulde ordne Indførelsen af ensartet Maal og Vægt over hele Landet, sad Elers; men da dens Arbejder strandede paa Møenigmands Modstand, maatte Commissairene opgive Ar-

¹⁾ Garde, den dansk-norske Sømagts Historie 1635—1700, S. 311 ff.

²⁾ Sjæll. Registre.

³⁾ Nielsen, Kjøbenhavns Diplomatarium VII. 28.

⁴⁾ Anf. Skr. VII. 104.

⁵⁾ Anf. Skr. VII. 136.

⁶⁾ Anf. Skr. VII. 206 f., 289 f., 332.

⁷⁾ Sjæll. Tegnelser.

bejdet og under 15. Juli 1690 blev Elers fritaget for Hvervet tilligen med den anden Commissair, Jens Juel, og Sagens Ordning overdroges til Ole Rømer, hvem det lykkedes at føre den igjennem¹⁾. Under 14. Februar 1691 fik Elers Sæde i den Commission, som Kongen nedsatte „anlangende adskilligt paa Vort Land Møen saavel til Bøndernes som til Vores Livgarde til Hest deres Conservation at forrette“, men allerede 18. April derefter fritoges han for Hvervet „formedelst andre Vores her ved Stedet magtpaaliggende Forretninger“²⁾.

Det er ofte fremhævet, at Bedømmelsen af hin Tids høje Embedsmænds Virksomhed meget vanskeliggjøres derved, at deres Personer dækkes af Regeringsmyndighedernes collegiale Indretning; dette gjælder ogsaa Elers, og kun i et enkelt Forhold omtaler Programmet særligt hans udmærkede Virksomhed, idet det stærkt roser hans Iver og Omhu ved Udrustningen af den Flaade, som Kongen i Sommeren 1689 fandt det nødvendigt at lade stikke i Søn.

I Aaret 1675 trolovede Elers sig med Jomfru Anne Margrethe Wandal, Datter af Sjællands Biskop, Dr. Hans Hansen Wandal — død 1. Maj 1675 — og Anne Cathrine Winstrup³⁾. Hun var, ifølge det over hende udstedte Universitetsprogram, født 27. Juli 1654 i Lund, hvor hendes Morfader, Dr. Peder Winstrup, var Biskop; den 24. Juni 1677⁴⁾ stod i Vor Frue Kirke hendes Bryllup med Elers, med hvem hun førte et i høj Grad lykkeligt Samliv⁵⁾. Deres Ægteskab velsignedes med tre Børn, to Døtre og en Søn; den yngste Datter, Anne Cathrine Elers, døde i Vuggen i Slutningen af 1683⁶⁾; de tvende andre Børn, Eggert Elers og Sophie Elers, omkom ved en rædselsfuld

¹⁾ Sjæll. Tegnelser; Holm, Danmark—Norges indre Historie 1660—1720, I, 203.

²⁾ Sjæll. Tegnelser.

³⁾ Død 1678, ikke 1675, som angivet i Hofmans Foundationer I, 90.

⁴⁾ Saaledes angives Dagen i Programmet over Elers; Programmet over Fru Elers har derimod 27. Juli, formodentlig ved en Forveksling med hendes Fødselsdag.

⁵⁾ *Aberant ab hac unione rixæ, nullum invenerunt litigia locum, sed mutuus animorum consensus et amabilis conspiratio ita utrumque junxerant pectus, ut non nisi una vivere videretur anima (Progr.).*

⁶⁾ Tilladelse til Begravelse om Aftenen; Sjæll. Registre 3. Januar 1684.

Død. Det er bekjendt nok, hvorledes der den 19. April 1689 opstod Ild under en Forestilling, der gaves i Operahuset paa det daværende Amalienborg for et Publicum, der for en stor Del bestod af Kjøbenhavns bedste Familier, samt en Mængde Hofbetjente, hvoriblandt Elers' Søn og Datter samt Fru Elers' ugifte Søster Helvig Marie Wandal. Døren, der fra Theatret førte ind til Slottet, var til alt Uheld bleven lukket af, og under den Forvirring der opstod, da Ilden bemærkedes, trængte alle henimod den eneste Udgang til Gaden der fandtes, og da denne ulykkeligvis skulde aabnes indad, blev Følgen, at kun meget faa kunde slippe ud. De, der ikke bleve nedtrampede af den fremstormende Mængde, bleve kvalte af Røgen eller omkom i Flammerne. Man regnede, at over 250 Mennesker paa denne Maade fandt en ynkelig Død¹⁾.

Man kan tænke sig, hvilken Sorg denne Ulykke udbredte i Staden hos dem, der havde mistet Slægt og Venner; men næppe er nogen bleven ramt haardere end Familien Elers; ensomme sad Mand og Hustru tilbage, begrædende deres svundne Lykke. Hun blev bedøvet ved dette Slag (*obstupuit ad hunc ictum*), hedder det om Fru Elers; men hun lærte at bøje sig under Guds Villie. Paa Elers havde Sorgen den Virkning, at han, skjønt knap 42 Aar gammel, blev legemlig nedbrudt og følte Dødens Forbud i de Sygdomme, Asthma og Hypochondri, som nu hjemsøgte ham.

Men den dybe Sorg bragte de barnløse Ægtefæller til at tage den Beslutning at anvende deres Formue, som efter deres Død vilde spredes til mange Slægtninge, i Øjemed, der kunde

¹⁾ Haandskrevne Fortegnelser over en Del af de omkomne findes flere Steder, saaledes i Geh. Arch.: Danske Selskabs Papirer 4, 43, Provstebog for Helsingør og Kronborg Amt, S. 217; i Kgl. Bibl.: Ny kgl. Saml. Nr. 676, 678, 679 og 680, 4to; i Universitetsbibliotheket: Rostgaards Saml. Nr. 53, fol.; maaske er det en af disse Fortegnelser, der er trykt i Minerva 1804, 4. Quartal S. 27 ff. Allerede Dagen efter Branden udgik der kgl. Rescript til Sjællands Biskop om strax at gjøre Anordning til, at alle de Omkomnes Lig kunde blive begravne foruden nogen Rettighed derfor af Kirkerne og Præsterne samt Skolerne og deres Betjente at maatte prætenderes, dog dersom de vedkommende af egen god Villie dem med noget vilde betænke, stod det dem frit for (Sjæll. Tegnelser). — Stykket, der blev opført, hed „Der vereinigte Götterstreit“ og findes i Hielmstiernes Samling paa det kgl. Bibliothek.

gjøre den frugtbringende for mange gennem lange Tider. Der hengik kun faa Uger, før Elers søgte kongelig Bevilling til at disponere over sine Midler efter Forgodtbefindende, og under 18. Maj s. A. fik han Bevillingen stempelfri¹⁾. Det varede imidlertid et Par Aar, inden Elers var bleven enig med sig selv om, hvorledes han vilde anvende sin Formue i det enkelte, og først 27. November 1691 opsatte han sit Testamente, som han indleder med den Udtalelse, at Gud „ved særrig Svaghed“ minder ham om hans Afsked fra denne Verden, hvorfor han i Tide vil beskikke sit Hus. Han takker Gud for alle hans Velgjerninger og begjærer kun at opofre ham sit Hjerte, Sjæl og Legeme og sit jordiske Gods til hans Navns Ære og fattige Lemmer her paa Jorden. Hans Hustru skal hensidde i uskiftet Bo; dog hvis hun gifter sig igjen, skal hun udtage 10000 Rdlr. af Boet og overgive Resten til Skifte efter Testamentets Bestemmelser. Hans Hustrus ugifte Søster Maren Wandal, der skulde blive i Fru Elers' Hus, skulde have 2000 Rdlr. i Medgift, naar hun indgik Ægteskab. Efter Fru Elers' Død skulde Universitetets Rector og Professorer overtage Boet til Behandling og gjøre det Hele i Penge; en Del Legater bestemtes til Elers' nærmere Slægt og Venner, i det Hele ret betydelige Summer, Resten skulde anvendes til gudelig Brug, nemlig til Trinitatis Kirke 1000 Rdlr., til fattige Syge og Sengeliggende 5000 Rdlr., til Vartov 1500 Rdlr., til et Collegium 30000 Rdlr., til Vor Frue Skoles Børn til Brød 500 Rdlr., til en studerende Persons Udenlandsrejse 3000 Rdlr. samt endelig til Professorerne for deres Umage 1300 Rdlr.²⁾.

To Dage senere, 29. November 1691, udstedte Elers Fundats for Collegiet, som han gav Navnet *Collegium Elersianum*, til Bedste for 16 Studenter og gav samtidig nærmere Bestemmelser for Anvendelsen af de øvrige til offentlig Brug skjænkede Summer³⁾.

¹⁾ Sjøll. Tegnelser.

²⁾ Til Christianshavns Kirke havde Elers i levende Live skjænket 100 Rdlr. (Nielsen, Københavns Diplomatarium III, 790).

³⁾ Testamentet og Fundatsen findes i Hofmans Foundationer I, 93 ff., Fundatsen correctere i Badens Universitets-Journal II, 145 ff.

Den betydelige Formue, Elers her havde disponeret over, havde han væsentlig arvet efter sine Forældre; noget havde hans Hustru tilført ham, og endelig havde han vel selv forøget sine Midler¹⁾. Hans ejede Jordegods baade i Sjælland, Fyen og Jylland, hvilket sees af et Magelæg, som han 1689 gjorde med Kongen, der ønskede over 130 Tdr. Hartkorn af Elers' Gods til Ryttergods; til Gjengjæld fik Elers ved kongl. Skjøde af 22. Februar 1689 forskellige Konge- og Kirketiender med Patronatsrettigheder og Gods baade i Sjælland, Laaland og Jylland, deriblandt Finderup Kirke i Sjælland, som han samme Aar atter afhændede²⁾. Efter sin Svigerfader, Biskop Wandal, der 1664 havde kjøbt Assendrup i Sjælland og betydeligt forøget dets Gods, fik Elers Part i denne Ejendom, som han 1679 i Forening med de øvrige Arvinger solgte³⁾.

I Kjøbenhavn ejede Elers en Gaard ved Stranden paa Hjørnet af Naboløs (Matr. Nr. 19), for hvilken han 1681 indtraadte i det da oprettede Brandassuranceselskab; den var grundmuret til de to Sider og Bindingsværk til den 3die Side ud til Læderstræde⁴⁾. Ligprogrammet omtaler hans rigt udstyrede Hus (*domus opipare et optime instructa*), og der er vel ingen Tvivl om, at Elers, saa formuende og højtstillet som han var, har ført et stort Hus; hans Husstand maa have været betydelig, eftersom hans Moder og idetmindste to af hans Hustrus Søstre havde deres Ophold hos ham, ligesom ogsaa en gammel Slægtning af hans Moder, Bendte Poulsdatter, salig Jens Pedersens

¹⁾ Som et lille Tegn paa Elers' Rigdom kan det anføres, at Fru Elers ejede et Diamantsmykke til Værdi 900 Rdlr. — altsaa flere Tusende Kr. i Nutidens Penge —, med hvilket imidlertid en Person ved Navn Jacob Skougaard borttrømte, da hun, som det synes, havde overdraget ham at sælge det (Cancelliprotocol Nr. 19, 288, 29. Maj 1690).

²⁾ Orig. Rentekammer-Resolution 19. Febr. 1689. Danske Herregaarde XV: Kragerup. For de ret interessante Inventarielisters Skyld, der findes ved Sagen, nævnes her de Kirker, som Elers erhvervede sig: Finderup, Farsø, Grønbæk, Svostrup, Them, Gjærn og Skanderup. Om denne Sag se endvidere Rentekammerresolutioner af 9. Aug. 1690, 18. Jan. og 26. Febr. 1698.

³⁾ Rasmussen, Optegnelser om Gisselfeld S. 381.

⁴⁾ Nielsen, Kjøbenhavns Diplomatarium III, 675, 761; VII, 40.

paa Nørregade, henlevede sine sidste Aar hos sin rige Slægtning¹⁾. Hvem der har været Elers' nærmeste Omgang, kan nu naturligvis vanskelig afgjøres; man søger den sikrest i hans Slægt, saaledes hans Fætre Brødrene Braem, disses Halvsøster Margrethe Sophie Bøgvad og hendes Ægtefælle Etatsraad Poul Winding, hvem Elers i Testamentet kalder sin Svoger; Fru Elers' Slægt, der var ikke mindre anseet — til den hørte Familien Resen²⁾ —, har efter alt at dømme staaet Elers nær, og i sit Testamente betænkte han af dem særlig sin Svoger den theologiske Professor, Dr. Hans Wandal.

Knap tre Aar overlevede Elers det voldsomme Slag, der gjorde ham til en gammel Mand; hans Svagelighed tiltog, og da der i September 1691 slog sig Vattersot til, kunde hans Læge, Dr. Jens Jacobæus, Intet udrette, uagtet han tog Lægerne Henrik à Møinichen og Joh. Ludvig Ringelmann med paa Raad. Kræfterne aftog stærkt; den 18. Februar 1692 modtog han af Mag. Mikkel Henriksen Tistorph Sacramentet og Dagen efter, Klokken henad 7 om Morgenen, udaandede han ved en stille Død — ikke 45 Aar gammel³⁾.

Den 9. Marts om Aftenen blev hans Lig nedsat i Trinitatis Kirke, hvor han 1681 havde kjøbt et Begravelsessted i Chorets søndre Side⁴⁾. Ifølge Bevilling lød Sangklokkerne to Timer over Tiden og M. Johan Adolph Bornemann parenterede over Liget i Kirken⁵⁾.

„Anne Margrete Sl. Jørgen Elers“ overlevede sin Mand i

¹⁾ Bendte Poulsdatter, Sødskendebarn til Elers' Moder, indsatte ved Testamente af 29. April 1681 Elers til sin Arving; ved et nyt Testamente af 20. Novbr. 1691 skjenkede hun Elers alt, hvad hun ejede, mod fremdeles at have sit Ophold hos ham; hun var da i sit 75de Aar. Sjæll. Registre 24. Maj 1681 og 28. Novbr. 1681 med tilhørende Indlæg.

²⁾ Peder Resens Enkes Testamente af 6. Febr. 1689 (Sjæll. Indlæg) er underskrevet til Vitterlighed af Elers.

³⁾ Jvfr. Maanedlige Relationer Februar 1692.

⁴⁾ I Acta Consistorii læses under 8. October 1681: Blev læst et Concept af et Begravesseskjøde til Assessor Jørgen Elers paa sal. M. Erasmi Envaldi Brockmands Begravelsessted i Choret udi Trinitatis Kirke, som Oberst Pestel til Hans Knudsen Wiborg haver afhændet og Hans Knudsen igjen til Kirken for Betaling afstaaet haver.

⁵⁾ Sjæll. Registre 5. Marts 1692; Maanedlige Relationer Marts 1692.

henimod otte Aar; bestandig Sygelighed nedbøjede hende i de sidste ni Aar hun levede; da hun følte, at det lakkede mod Enden, lod hun hente Mag. Mikkel Henriksen Tistorph, som gav hende Sacramentet, og med Tak til Gud, der saa naadig havde ført hende gjennem Livet, hensov hun den 17. September 1700 ved Midnatstide¹⁾. Hun blev begravet 15. October derefter, efterat der var erhvervet kgl. Bevilling til, at hendes Lig maatte henstaa tre Uger over den ordinaire Tid, at det maatte begraves om Aftenen og at det maatte staa paa Kirkegulvet for Alteret, imedens Præsten talte derover, saavel som at Sangklokkerne maatte lade sig høre tre Timer²⁾.

Elers' Gravsted findes endnu i Trinitatis Kirke, men ved Eftersyn 1773 fandtes deri kun 4 Kister, uagtet baade Elers, hans Hustru, hans Moder, de to ved Branden omkomne Børn og den tidlig afdøde Datter vare nedsatte der³⁾. Pladen paa Elers' Kiste bærer følgende Indskrift, formentlig af hans Svøger, Dr. Hans Wandal:

Her udi denne Kiste hviler alt det, som dødligt var
af

Den Velædle og Velbyrdige Mand

Jørgen Elers,

Kongel: Maiestæts til Danmark og Norge

Fordum Høybetroede *Estats- Justits- Cancellie* og *Cammer-Raad*
saamt *Deputeret* ved Land og Sæ E-Staten,

¹⁾ Ex difficili puerperio morbi contraxerat initia, cum ardens febris superveniens infausta sibi sociaverat symptomata, unde vires prostratæ, appetitus debilis, et quicquid in simili casu contingere malum potuit, apparuerit. Ingenti constantia per integrum novennium castigantis Dei manum exosculabatur, satis gnara a Deo maxime amatum castigari et excoriari debere, ut ita virium debilitatem utriusque fortunæ vices æquo et nunquam moto tulerit animo (Progr.).

²⁾ Sjæll. Registre 28. Sept. 1700.

³⁾ Trinitatis Kirkes Begravelsesprotocol, Afskrift i Ny kgl. Saml. Nr. 386 bp., Fol. Etatsraad Elers' Barn blev nedsat deri 4. Januar 1684, altsaa den ovenfor nævnte Anne Cathrine Elers. Programmet omtaler kun, at Elers havde 3 Børn; mærkeligt er det derfor, at Elers 20. Sept. 1679 (Sjæll. Registre) fik Tilladelse til at lade sit Barn begrave om Aftenen; Programmet maa altsaa rimeligvis have glemte at nævne et.

Assessor udi Høyeste Ret og *Cammer-Collegio*,
 Som var fød i Helsingborg den 16. *Augusti* M.DC.XLVII.
 Og døde her i Kjøbenhavn den 19 *Februarii* Aar M.DC.XCII
 udi hans Alders XLV Aar.

Da Guds Frygt, Dyd og ædel Mod
 Ej fri for Sorg og Avind stod,
 Og ej for Dødens Pille,
 See da gav ELSERS Siæl sig op
 Fra Jordens Støv til Himmel-Top
 Og lod her Kroppen hvile:
 Den Siæl den Himmel fødte Aand
 Blev løst af Orme Sækkens Baand,
 Og i sin Frihed findes:
 End og ved Christi Magtis Liud
 Skal denne Levning til sin Fryd
 Med Siælen sammen bindis
 H. W. D.

Indrettelsen af Collegium Elersianum, hvis Fundats, som ovfr. er anført, er udstedt 29. Novbr. 1691, kunde efter Bestemmelsen først ske efter Fru Elers' Død; der hengik endnu nogle Aar, inden Testamentets Bestemmelser vare fuldbyrdede, og det viste sig da, at der til Collegiet kun blev omtrent 19000 Rdlr. Inidlertid købtes den Gaard i St. Kannikestræde, hvor Collegiet endnu ligger, og da den var gjenopbygget til sin fremtidige Brug, blev den indviet 18. Novbr. 1705 med stor Højtidelighed, ved hvilken Collegiets første Inspector, Johan Sidelmann, holdt en latinsk Tale, der endnu er bevaret¹⁾.

Siden har Collegiet, om end med en længere Afbrydelse efter Branden 1728, der ogsaa lagde det i Aske, ydet Fribolig til henimod 900 Studerende, af hvilke mange have hørt til Stifternes Slægt, der ifølge Fundatsen skulde foretrækkes, selv om de ikke vare saa dygtige som andre Ansøgere om Collegie-

¹⁾ Kgl. Bibl., Ny kgl. Saml. Nr. 1244 b., 4to. Gaarden, der i Grundtaxten var ansat til 755 Rdlr., fik 22. Sept. 1703 Frihed for Grundskat og lig-nende Paalæg samt for Indkvartering (Sjæll. Tegnelser).

pladserne, hvilke for største Delen besættes af tvende Patroner, en af Elers' og en af hans Hustrus Slægt.

De Disputatser, som Collegiets Alunner i ældre Tid regelmæssig skulde holde, bære, forsaavidt de ere trykte, Collegiets Symbolum: et Egern, der gnaver paa en Nød, med Omskriften *nucleos non putamina*¹⁾. Dette har sin Oprindelse fra det af Familien Elers brugte Vaaben, saaledes som det findes paa Portraitet af Eggert Elers og i Jørgen Elers' Segl: i Skjoldet et Egern med en Kvist i Forpoterne, paa Hjelmen samme Figur mellem to Vesselhorn.

Af Etatsraad Elers og hans Hustru findes, saavidt vides, ingen Portraiter.

Optegnelser om Slægten Harbou eller Hardebou

navnlig i det 17. og 18. Aarhundrede.

Ved Kapitain **H. W. Harbou.**

(Slutning.)

Generation XI.

Paul Matthias Harbous og Christiane Charlotte Grubbes Born.

Didrik Gustav Harbou, døbt i Kirkerup den 3. November 1724, død før Faderen.

Nicolai Harbou, døbt i Kirkerup den 22. November 1725, død smstds. den 6. Mai 1727 „efter lang Tids tærende Svaghed“.

Andreas Harbou, født i Kirkerup den 16. Septéمبر 1726, hjemmedøbt formedelst Svaghed den 19. Septéمبر. Daaben konfirmeret den 11. Oktober. Da han 17 Aar gammel indstilles til Officer, udtales om ham: „hat in der Fortification und den übrigen im Militair Stande nöthigen Wissenschaften zu exerciren sich äusserst beflissen, dass folglich derselbe, obgleich er annoch kein ganz männliches Ansehen hat, sich genügsam meritiret gemacht, wann Ew. Königl. Mayt ihm in Ansehung

¹⁾ Afbildet i Hofmans Fundationer I, 108.